Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

PIK LXXXIV. Ч. 196. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 9-го ВЕРЕСНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, SEPTEMBER 9, 1977 No. 196. VOL. LXXXIV.

У ВАШІНҐТОНІ ПІДПИСАНО НОВІ ДОМОВЛЕННЯ ЩОДО ПАНАМСЬКОГО КАНАЛУ

Вашінгтон. — Президент Джіммі Картер і панамський президент Омар Торріхос Геррера, у присутності представників 26-ох інших держав Західньої Півкулі та багатьох політичних і громадських діячів ЗСА, між ними колишнього президента Джералда Форда та дружини покійного президента Линдона Джонсона, в середу, 7-го вересня, підписали два нові договори щодо Панамського каналу, згідно з якими Панама до 2000-го року перебере контролю над тим каналом, але навіть після того реченця ЗСА відіґраватимуть важливу ролю в його обороні. Якщо Сенат ЗСА ратифікує ці договори, а населення Панами погодиться на них шляхом референдуму, то вони уневажнять дотеперішній договір, підписаний ще в 1903-му році, який давав Америці майже повну контролю над управлінням каналу і над полосою на обох його берегах.

Президент Джіммі Картер і панамський президент Омар Торріхос Геррера підписують нові домовлення щодо Панамського каналу. Між ними сидить Алехандро Орфіля, генеральний секретар Організації Американських Держав (ОАД).

Церемонія підписання нових договорів відбулася у великій залі будинку Пан-Американського Союзу і в ній взяли участь не тільки представники всіх країн, які належать до Організації Американських Держав (ОАД), крім Куби, але також таких країн, як Канада, Багамські острови і Ґуяна (колишня Ґвіяна), які лежать у Західній Півкулі, але не належать до ОАС. Канаду репрезентував прем'єр П'єр Елліот Трудо.

Зазначуючи, що присутність представників майже всіх держав Західньої Півкулі підкреслює важливість нових домовлень щодо Панамського каналу, президент Картер заявив, що нові договори є доказом, що ЗСА переконані, що „справедливість, а не сила повинна бути підставою наших зв'язків з країнами світу". Договір з 1903-го року перетворився у перепону для кращих відносин між ЗСА і Латинською Америкою, а нові домовлення повинні запевнити „мирну, сприятливу і безпечну майбутність'' зв'язкам між країнами Західньої Півкулі, як теж і самому каналові — сказав Президент. Вказуючи на факт, що переговори щодо нового домовлення відносно Панамського каналу розпочалися 14 років тому, президент Картер сказав: „Цей договір є символом нашої взаємної пошани і співпраці. Він відкриває нову сторінку в наших відносинах; він засвідчує зрілість і розсудливість і моральність наших народів".

Здаючи собі справу з факту, що в Сенаті існує досить поважна опозиція проти нового договору щодо каналу, президент Картер підкреслив, що три його попередники старалися дійти до нового порозуміння з Панамою та що ці старання мали підтримку обох головних американських політичних партій. Він представив присутніх на церемонії колишнього президента Форда, п-і Леді Бирд Джонсон, вдову по президентові Линденові Джонсонові, та колишніх державних секретарів Вілляма П. Роджерса і Генрі Кіссінджера, щоб в такий спосіб підчеркнути довготривалість і двопартійність старань щодо нового договору в справі каналу.

Панамський президент Торріхос висловив переконання, що майбутні відносини між ЗСА і Панамою покращають з уваги на нові домовлення, але додав, що тільки „справедлива інтерпретація" домовлень Вашінгтоном запевнить, що ЗСА братимуть участь в обороні каналу, але не старатимуться накидати своєї волі його країні. Торріхос закликав американських сенаторів і населення Панами ратифікувати нові домовлення, бо вони вийдуть на користь всіх держав Західньої Півкулі та цілого світу.

Президенти Картер і Торріхос фактично підписали два договори і один додаток до договору. Перший договір запевняє, що Панама до 200-го року дістане контролю над каналом, а другий зазначує, що канал має бути „невтральним" і що ЗСА можуть „відіграти важливу ролю", якщо б цей невтралітет був загрожений. Додаток до другого договору ще раз підкреслює, що канал мусить залишитися „невтральним", тобто всі країни світу повинні мати право користуватися ним, як теж наголошує важливість каналу для держав Західньої Півкулі.

Протягом цього тижня, президент Картер плянує відбути приватні розмови з президентами, прем'єрами і міністрами закордонних справ всіх держав Західньої Півкулі, які прибули до Вашінгтону на цю церемонію підписання договору.

Музей у Клівленді купив дім

Клівленд (О. Ф.). — 11-го червня ц. р. відбулися загальні збори Українського Музею-Архіву в Клівленді. Головною точкою нарад була справа купівлі власного дому. Як відомо, музей, який цього року обходив 25-річчя свого існування, приміщувався безплатно протягом 20-ти літ у Пластовому Домі при 1202 Кенілворт евеню. Тому, що Пластова Станиця вирішила продати цей дім, музей, не маючи де примістити своїх багатих збірок, був змушений його купити. Загальні збори музею одноголосно рішили уповажнити управу закупити дім і 23-го серпня, отримавши згоду від Крайової Пластової Старшини, формального власника дому, підписано контракт купівлі-продажу. Першим поклав свій підпис проф. Леонід Бачинський, основник і почесний голова музею. Згідно з умовою залишається в домі Пластовий Музей.

Набуття цього обширного, двоповерхового дому є тимчасовою розв'язкою приміщення музею, Управа бо плянує розгорнути збіркову кампанію не лише на отримання цього дому, але також на будову нового репрезентативного дому. Зреалізування плянів залежатиме від підтримки громадянства. Управа музею вірить, що передусім місцеве громадянство допоможе поставити власну культурну установу на належну висоту.

На тих самих загальних зборах рішено відбувати загальні збори щодва роки, замість дотеперішніх чотири і вважати за членів Управи всіх співробітників. Після уступлення з причини віку основника й незмінного на протязі 25-ти літ голови, проф. Л. Бачинського, склад управи уконституювався як слідує: д-р О. Фединський — голова, проф. Р. Міхняк — містоголова, мгр С. Маланчук — секретар, С. Кікта — скарбник, та наступні референти Відділів: Е. Завільська, проф. Ю. Кордуба і проф. Р. Лесик. Вирішено належно влаштувати отримані додатково кімнати на першому поверсі, присвячуючи м. ін. одну — темі „Український Клівленд в минулому й сучасному'', а одну — виставці культурних здобутків діяспори в минулому році.

Загальні збори висловили також особливе признання й подяку проф. Л. Бачинському за основання й жертвенне ведення музею на протязі 25-ти літ і одноголосно обрали його почесним головою музею. На прийнятті, яке відбулося безпосередньо після загальних зборів, вручено проф. Л. Бачинському грамоту почесного головства, а зворушений проф. Бачинський подарував музеєві м. ін. свої бойові відзнаки з Визвольних Змагань. Їх виставлять на почесному місці в окремій кімнаті музею, призначеній для зберігання пам'яток свого основника.

Джералд Форд спростовує твердження Пекіну щодо Тайвану

Вашінгтон. — Колишній президент Джералд Форд зайняв становище до твердження китайського верховоди Тенг Гсіао-пінга який у розмові з репрезентантами пресового агентства „Асосіейтед Пресс'' твердив, що Білий Дім за часів урядування президента Форда обіцяв зірвати дипломатичні зв'язки з Тайваном і нав'язати такі ж зв'язки з комуністичною Китайською Народною Республікою. Форд заявив на пресовій конференції в Денвері, Колорадо, що він, розмовляючи з китайцями в 1975 році, натякав тільки, що одною з можливостей є зірвання зв'язків з Тайваном, щоб приспішити нормалізацію відносин з комуністичним Китаєм. Тенг натомість твердив в інтерв'ю, що Форд „обіцяв'' цілковито зірвати з Тайваном і встановити дипломатичні зв'язки з Пекіном на взірець японської формули.

Форд заявив, що твердження Тенга не є докладними і ці речі можна буде перевірити, бо в Державному департаменті зберігаються документи і записи. Запитаний у цій справі речник Державного департаменту відмовився давати будь-які вияснення. Згідно з японською формулою, на яку часто покликаються китайці, американці повинні зліквідувати свою амбасаду на Тайвані і перенести її до Пекіну. В поясненні пекінських лідерів не згадується, однак, що японська неофіційна інформаційна служба ще й досі існує на Тайвані. Вашінґтон, однак, хотів би одержати запевнення від уряду червоного Китаю, що після зірвання дипломатичних зносин уряду ЗСА з Тайваном і відкриття американської амбасади в Пекіні, острів не буде окупований силою комуно-китайського війська. Форд також стоїть на становищі, що ЗСА і Китай повинні спільно шукати мирної розв'язки тайванського питання, і воно не повинно бути причиною протягання у китайсько-американських переговорах про нав'язання дипломатичних зносин. Форд, розмовляючи з кореспондентом, не бажав входити в подробиці розмови Тенга з репрезентантами „Асосіейтед Пресс'', але заява китайського верховоди, який у незвичній формі розкрив деякі таємниці переговорів державного секретаря Сайруса Венса в Пекіні, заскочила не тільки колишнього президента Форда, але також багатьох інших чолових репрезентантів американського уряду. Особливо негативно було сприйнято у Вашінгтоні твердження Тенг Гсіао-пінга про те, що місія Венса була повним фіяском. Речники Державного департаменту покищо відмовляються від коментування цієї справи, але заявляють, що, згідно з ранішою оцінкою обох сторін, розмови в Пекіні були корисними.

ПОНАД 300 ПСИХІЯТРІВ СВІТУ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ УКРАЇНЦІВ З СОВЄТСЬКИХ ПСИХТЮРЕМ

ВОЛЯ НЕ МАЄ ЦІНИ!

ЗАКЛИК ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНСОЮЗУ

Воля не має ціни! Вона не мала ціни для наших предків і вона не має ціни для наших Братів і Сестер в поневоленій, але нескореній Україні сьогодні! Вони доказують це своїм життям, своєю боротьбою і своїми терпіннями.

Велика Українська Маніфестація в обороні прав України, яку організує Український Конґресовий Комітет Америки та його Відділи стейтів Східнього Побережжя в неділю, 18-го вересня, в Ню Йорку, має на меті пригадати це світові та піддержати президента Джіммі Картера і його Уряд в обороні безпощадно топтаних совєтськими окупантами і їх вислужниками прав української людини на її прадідній землі.

Закликаємо членів УНСоюзу східніх і середніх стейтів своєю масовою участю в цій Маніфестації виявити нашу солідарність з нашими Братами і Сестрами в Україні, як і всіми людьми в світі, для яких воля не має ціни та які в боротьбі за цю волю чи в її обороні готові принести кожну жертву!

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Джерзі Сити, вересень 1977.

Гонолюлю, Гаваї (УІС „Смолоскип"). — 304 психіятри світу, учасники VI-го Світового Конґресу Психіятрів, який закінчився тут в суботу, 3-го вересня 1977 року, підписали українську петицію Комітету Гельсінкських Гарантій для України, домагаючись звільнення українського лікаря д-ра М. Плахотнюка, Й. Терелі, А. Лупиноса, В. Рубана, З. Красівського, українсько—жидівського психіятра д-ра С. Глузмана та всіх осіб, які перебувають в психіятричних тюрмах СССР за свої політичні, релігійні чи національні переконання.

Не зважаючи на строгу заборону організаторів цього Конґресу збирати підписи під будь-якими петиціями в приміщеннях психіятричного Конґресу, представники Комітету Гельсінкських Ґарантій для України (Петро Фединський, Андрій Грушкевич і Аркадій Зінкевич) та „Смолоскип-у" (д-р Тарас Закидальський і Оксана Іщук) збирали ці підписи на вулицях Гонолюлю і при входах до готелів, що надзвичайно утруднювало таку працю.

Перед закінченням Конґресу представники української делегації д-р Тарас Закидальський і Петро Фединський мали зустріч з президентом Світової Психіятричної Асоціяції д-ром Говардом Ромом, поінформували його про українців у совєтських психіятричних тюрмах, передали петиції і обговорили можливість переглянення стану ув'язнених спеціяльно покликаною Конґресом Комісією. Д-р Г. Ром обіцяв, що всю документацію і петиції передасть цій новій Комісії.

Згодом копію тої самої петиції з усіми підписами д-р Т. Закидальський передав заступникові міністра здоров'я СССР д-рові Дмитрові Венедіктову, який прийняв їх без жадних коментарів.

Разом з петиціями передано д-рові Г. Ромові і д-рові Д. Венедиктову також пояснювальні супровідні листи.

Розмова з д-ром А. Снєжневським і д-ром Г. Даниленко

Д-р Т. Закидальський в часі психіятричного Конґресу мав розмову з д-ром А. Снєжневським, директором Інституту Психіятрії Академії Медичних Наук СССР, якого уважають „батьком'' застосування психіятрії для політичних цілей і в поборюванні інакодумаючих. Він мав також довге інтерв'ю з одинокою учасницею цього Конґресу з України, д-ром Галиною Т. Даниленко, професором психіятрії на Львівському Медичному Інституті.

Д-р А. Снєжневський був у товаристві перекладача і мав особисту охорону, яка за ним пильно слідкувала. Він був дуже поденервований і нерадо давав відповіді на ставлені йому питання. Подаємо деякі питання і його відповіді.

Питання: Шизофренія була здефіньйована одним совєтським лікарем, як хвороба без симптомів. Як можна встановити діягнозу для такої хвороби?

Снєжневський: Проста шизофренія має дуже незначні симптоми, які важко викрити.

Питання: Морозова (директора московського Інституту ім. Сербського) цитують, що він сказав, що навіть коли лікар не знайде в людині шизофренії, то лікарі все одно можуть знайти, що та людина є шизофреніком.

Снєжневський (страшно поденервовано): Це брехня! Він цього не міг сказати!

Питання: Чому репортер мав би брехати, коли він не має нічого особистого проти Морозова?

Снєжневський: Це брехня!...

Питання: Чи ці незначні симптоми шизофренії завжди розвиваються у більш помітні?

Снєжневський: Так, безперечно.

Питання: Чому тоді, ті бувші в'язні совєтських психіятричних заведень, які еміґрували, не показують

(Закінчення на стор. 4-ій)

ПРОФ. Я. СЛАВУТИЧ МАВ „ПОЄДИНОК" З ПРЕДСТАВНИКОМ УКРАЇНСЬКОЇ РСР НА КОНФЕРЕНЦІЇ ОН В ГРЕЦІЇ

(Н. Н. телефоном). — Президент Канадського Товариства для Вивчення Назов, д-р Я. Славутич, професор слов'янських мов Альбертського університету, був у складі делеґації на конференції Об'єднаних Націй у справі унормування географічних назов світу. Конференція відбувалася від 16-го серпня до 7-го вересня 1977 р. в Атенах у Греції, де було обговорено багато питань т. зв. стандартизації. Представник Совєтського Союзу (до речі, робить враження академічної, інтеліґентної людини) неодноразово підкреслював, що міжнародне унормування (т. зв. стандартизація) в написанні назов має відбуватися на основі національного (місцевого) написання й вимови. На засіданні окремих комітетів д-р Славутич гаряче підтримував цю пропозицію, чи пак рекомендацію, чим здобув навіть прихильність „східного бльоку".

Д-р Яр Славутич

Під час одного обговорення вимови й написання географічних назов світу представник Німецької Демократичної Республіки (інакше — Східня Німеччина) похвалив уряд Совєтського Союзу за те, що в його публікаціях, довідниках і словниках віддзеркалена національна вимова міжнародних назов. Він навів такий приклад: Срі Ланка в англійській мові і Шрі Ланка в російській. Отже, східні німці вчаться з російських публікацій, як правильно вимовляти географічні назви світу. Використовуючи рідкісну нагоду з приводу порушеного питання, слово взяв д-р Славутич і сказав, між іншим, англійською мовою таке:

„У випадку Срі Ланки чи Шрі Ланки, може, це й правильно, як подав шановний делегат Нім. Дем. Республі-

(Закінчення на ст. 4-ій)

СОВЄТСЬКА ПОЛІЦІЯ І АҐЕНТИ КҐБ ПОБИЛИ 150 БАПТИСТІВ, РОЗГАНЯЮЧИ РЕЛІГІЙНУ ДЕМОНСТРАЦІЮ

Москва. — Ройтер інформує, що біля 300 совєтських поліцистів і агентів КҐБ силою розганяли на протязі шістьох годин релігійну демонстрацію баптистів в місцевості Брянськ, побивши при тому 150 осіб. Велика група баптистів протестувала активно проти закриття молитовного дому місцевими властями. Конфлікт між поліцією і вірними розпочався в неділю, 28-го серпня ц. р., коли місцеві власті рішили замкнути молитовницю, яка була недавно збудована на коштом 66.000 долярів. Тому, що в домі молитви знаходились люди, які не бажали добровільно покидати приміщення, поліція почала усувати їх силою.

Багатьох вірних, понад 60 осіб, агенти КҐБ замкнули в середині молитовниці, де вони провели два дні без харчів і води. Вкінці дійшло до більшої демонстрації і поліція вирішила „викурити'' силою присутніх з молитовниці при допомозі газу і пожежних машин. На допомогу прийшла майже уся баптистська громада і тоді розпочався зудар, у якому постраждали 150 вірних. Про події в Брянську розказали західнім кореспондентам члени московського Комітету оборони релігійних прав в СССР.

Проф. Яр. Рудницький одержав „Орден Вічного Вогню в золоті" з нагоди закінчення праці в Вінніпезі

Вінніпег (С. Д.). — Дня 31-го серпня ц. р., після 28-річного перебування в столиці українців Канади, проф. Яр. Рудницький закінчив свої зайняття й обов'язки в Манітобському університеті й поробив заходи в справі переселення з родиною на схід Канади — до Монтреалю (5790 Рембрандт еве., Кот Ст. Люк). Там він продовжуватиме працю, як голова Делегатури Українського Вільного Університету (УВУ) з Мюнхену, президент Т-ва Рідної Мови й редактор його органу „Слово на сторожі" й ін. Крім цього, він співпрацюватиме з Оттавським університетом, Національною Бібліотекою й Архівом та іншими установами, включно з головуванням у „Комітеті Людських Прав" канадської Федерації Громадянства в Оттаві. Тут продовжуватиме він працю над етимологічним словником.

З нагоди від'їзду проф. Рудницького з Вінніпеґу відбулося в суботу, 27-го серпня, його прощання в Міжнародному Центрі. В імені всіх етнічних груп міста дякував йому за співпрацю й прощав його д-р А. Маніяр, президент. Від приятелів-українців бажав йому всього кращого на нову дорогу д-р Лев Молодожанин (Мол). За чашкою кави прощали його й інші представники етнічних груп, згуртованих у Центрі. Місцевий англомовний щоденник „Фрі Пресс" надрукував статтю п. Ольги Войценко п. н. „Д-р Рудницький відходить" (ч. з 27. 8. 1977).

Ще передше місцевий „Осередок Праці Пластунів Сеніорів" влаштував прощальний вечір у честь п-ва Рудницьких з нагоди їхнього виїзду з Вінніпеґу. Крім промов пластунів-сеніорів: проф. О. Гавалешки, пані Наді Ґабрачинської, мгра Р. Сенчука й інших вручено проф. Рудницькому відзнаку „Орден Вічного Вогню в золоті", що його признав був йому ще в 1958 р. Начальний Пластун Сірий Лев, але з різних причин припізнено саму передачу цього ордену проф. Рудницькому аж до 1977 р.

ВСІ НА МАНІФЕСТАЦІЮ 18-го ВЕРЕСНЯ В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНИ!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Глум над свободою слова

Саме тепер у Москві проходить Міжнародна виставка книжок, у якій бере участь 1,500 видавництв із 63-ох держав, між ними 900 видавництв із країн Заходу. На виставці — між іншим, першій такого роду в Совєтському Союзі, — показані книжки багатьох видавництв ЗСА.

Однак, ще перед відкриттям цієї виставки кілька чільних американських видавництв заявили, що не братимуть участи у ній, бо совєтські організатори виставки застерегли собі право переводити цензуру та вирішувати, які книжки можуть бути виставлені, а які ні, як також застерегли собі право цензурувати каталоги закордонних видавництв, щоб усунути ті, що містять інформації про ,,недозволені'' у Совєтському Союзі твори. Відмовляючись брати участь у тій Міжнародній виставці книжок у Москві, речники тих американських видавництв зазначували, що ніколи не дозволяли і не дозволять на цензуру своїм власним урядом, а тим більше не погодяться на цензуру будь-якою іншою владою.

Проте, коло 40 видавництв з різних міст Америки таки бере участь у цій виставці, наперед погодившись не виставляти таких ,,заборонених'' Москвою книжок, як твори ,,видворених'' Москвою авторів, хоча ті американські видавництва публікували і далі публікують їх великими тиражами тут, у ЗСА.

Однак, не допоміг тим американським фірмам факт, що вони погодилися на таку цензуру совєтськими властями, бо вже в перший день виставки совєтські чинники ,,поширили'' цю цензуру на інші твори, усуваючи додаткових дев'ять книжок американских і британських видавництв, між ними книжку ,,Українці в Америці'', що її написав головний радний УНСоюзу д-р Мирон Куропась, колишній спеціяльний асистент президента Джералда Форда для етнічних справ, як теж усунули чотири каталоги тих видавництв.

Цей вчинок совєтських властей потверджує зайвий раз, що у Совєтському Союзі нема жадної свободи слова, хоча совєтська конституція її ґарантує, а кремлівські ватажки підписали ряд міжнародних договорів, які запевняють цю свободу. Комуно-російський режим як вогню боїться правди і вільного слова і тому в Совєтському Союзі виходять тільки ті твори, які здобули апробату диктаторської компартії, як рівнож совєтські верховоди всілякими засобами стараються ізолювати населення СССР від ,,небезпечних'' книжок і преси з країн Заходу, заглушують передачі закордонних радіостанцій тощо, не зважаючи на те, що Леонід Брежнєв підписав Гельсінкське домовлення, яке містить постанову про ,,вільний обмін ідеями та інформаціями''.

Американські та британські видавництва, які беруть участь у Міжнародній виставці в Москві, тепер протестують перед совєтськими властями проти усунення додаткових видань з їхніх стендів. Ці видавництва повинні були знати, що диктаторський совєтський режим, який запроторює до в'язниць, концентраційних таборів і закладів для умово хворих авторів ,,самвидавних'' творів — які власне і мусять вдаватися до ,,самвидаву'' з уваги на тотальну контролю компартії над всіми офіційними видавничими засобами — зробить все можливе, щоб ізолювати громадян Совєтського Союзу від ,,небезпечних'' книжок з країн вільного світу.

Як інакше представлялася б справа, якщо б Міжнародна виставка книжок проходила не у Москві, а у Вашінґтоні! Всі видавництва світу, включно із совєтськими, могли б виставляти будь-які зі своїх видань і уряд ЗСА не посмів би встановляти жадних обмежень, а тим більше усувати якісь книжки, бо першими, які гостро запротестували б проти того, були б американські законодавці, члени виконавчої частини уряду, вільна американська преса і американський загал, бо в ЗСА свобода слова і друку — це дійсність, а не брехлива пропаганда, як це є в Совєтському Союзі.

Між Капітолем і Білим Домом

ТЕРОР ІЗ НАКАЗУ АЛЛАХА

Кілька тижнів тому великі заголовки столичних газет оголосили: ,,Дванадцять Ганафі визнано винними у схопленні, а трьох у вбивстві''. Вбивства, схоплювання людей, забирання закладників, це нічого особливого в нашому особливому часі, і нічого особливого в столиці Америки. Але цей вирок присяжних суддів був епілогом зовсім особливої події, яка тримала столицю і уряд країни у нервовому напнятті протягом кількох днів в березні цього року. Ще остаточний фінал прийде у вересні, коли суддя проголосить, які кари присудить кожному. Але присуд не матиме більшого, крім може емоційного, значення і в нічому не зменшить основ цієї тривоги, яку переживав Вашінґтон у ті дні березня.

Британський прем'єр Каллаґен був в дорозі до Вашінґтону з офіційними і важливими відвідинами. Білий Дім, червоний килим на летовищі Даллеса і гармати зі сліпими набоями для почесного салюту були готові. І нагло — тривога у столиці і спроба відкликати відвідини. Але Прем'єрів ,,Конкорд'' був уже в дорозі, десь над Атлантиком, і завернути його вже не було можливо. Каллаґен прилетів і його прийняли згідно з дипломатичним протоколом, тільки — на прохання столичних органів безпеки — просили його вибачити, що не привітають його, як повинні були гарматним салютом, бо люди, які були причетні до ,,біжучої проблеми'' могли б зле зрозуміти ці стріли. Прем'єр, у країні якого подібних проблем чимало, дипломатично зрозумів гарматну мовчанку. А ,,біжуча проблема'' в столиці була того дня така, що гарматні стріли могли б справді викликати паніку, або довести до кривавої розправи. ,,Відповідальні чинники'' боялися, що те, що почала мала група 12-ти фанатиків, могло розгорнутися у свого роду ,,святу війну'', необчислиму в наслідках. Бо актори події, напасники з рушницями і кривими шаблями — хоча не правдиві араби, то ортодоксальні чорношкурі мусулмани, фанатичні послідовники Аллаха, що начебто керував її діями. А перші, життя яких було загрожене, були жиди — понад сотня їх — члени й урядники відомої організації Бнай Брит. То, очевидно, преса вчинила неабиякий крик, інколи не вільний від гістерії і не можна дивуватись, що затривожились у Конгресі, в Білому Домі і навіть у Департаменті Стейту. В урядових будинках зміцнили контроль входячих і пильніше переглядали течки й торби. У Капітолю збільшено числополіції зі звичайного числа 250 до 450. Це були справді тривожні дні в столиці 9-го до 11-го березня 1977.

Починаючи від 11-ої години перед полуднем того 9-го дня березня, невелика група, так званих, чорних ,,Ганафі Мусулманів'', озброєних рушницями, револьверами і турецького типу кривими шаблями, зайняла великий будинок головної квартири Бнай-Бриту у середмісті Вашінґтону, потім Ісламський Центр на вулиці амбасад, Массачусетс евеню і Муніципальний будинок — поверх міської Ради. Усюди взяли закладників. В Ісламському Центрі, що складається з прегарного стилевого мечету і таких же стилевих будинків, була невелика група мусулман і туристів чи гостей: їх усіх трактували ,,ласкаво''. В Муніципальному Будинку поведінка напасників була також назагал без насилля, хоча була стрілянина по коридорах і згинув один репортер, а один урядник був важко поранений. Очевидно було, що головне насилля було спрямоване на поверх сотню жидівських закладників у Бнай Брит. Там напасники приготовляли місце екзекуції: там, як заповідали, мали б голови злітати з плечей (старомодні шаблі були готові), якщо не будуть сповнені домагання. І повторяли постанову, що будуть ,,боротися до смерти'', що повбивають усіх і самі загинуть, але це буде тільки ,,початок'' акції в цілій країні. Щоб зрозуміти бодай одне домагання, треба сягнути взад у часі.

Між численними, а може й безчисленними релігійними сектами в Америці є й ,,Чорні Мусулмани'' — боксер Мугамед Алі, один з їх промінентів і ,,Ганафі Мусулмани'', дуже ортодоксальні і фанатичні вороги попередніх. Криваві їхні розправи були вже голосні, напр. вбивство Малкома Екс. Невідомо скільки їх усіх по країні, але відомо, що це небезпечні фанатики. У Вашінґтоні ,,Ганафі'' мають свою велику групу і головну квартиру в домі в стилі Тудор при елеґантній 16-ій вул. Отже чотири роки тому група ,,Чорних Мусулманів'' напала на дім провідника Вашінґтонських ,,Ганафі'' Гамааса Абдуль Хааліса і нахолодно вимордувала сім членів його родини, в тому й дітей. Убивців зловили і засудили на довгі роки тюрми. Але не на смерть. Це й стало основним мотивом теперішньої терористичної акції Ганафі і головним домаганням в заміну за життя закладників: віддати родині Абдуль Хааліса убійників його родини для покарання згідно з Кораном. Заявила репортерам жінка Хааліса: ,,Ми поступали згідно зі законами цієї країни: ми співпрацювали над тим, щоб злочинців поставити під суд. Але нам не дано справедливости, бо їх ,,Чорних Мусулманів'', не засуджено на смерть. А за Мусулманським законом смерть є приписаною карою''. Були й другі домагання дивно різні важливістю: щоб припинити висвітлювання фільму ,,Магомет'', бо він ображує пророка, отже є блюзнірством; щоб заплатити за Хааліса 750 дол., кари присудженої йому під час суду над вбивниками його родини; вкінці, щоб скликати конференцію амбасадорів арабських країн з метою розбудити мусулманські народи світу...Домагання подавали не тільки офіційно, але й розмовами з репортерами і навіть телефонами до телевізійних станцій. Як рефрен повторяли тоді і пізніше на суді: Аллах мав команду над акцією, напасники були тільки його жовнірами...Америка не сміє допомагати жидам в Ізраїлю...,,Бо жидів прокляв Аллах в Корані, щоб вони блукали до судного дня...'' Ніхто не може миритися з ними...треба боротись проти існуючої ,,Сіоністично-жидівської конспірації, яка змагає до опанування Америки і світу, а тут домінує серед ,,Чорних Мусулманів'', Аллах плянує, наказує, рядить світом...

Але видно Аллах не так плянував, як це розуміли Ганафі. У справу вмішалися три амбасадори мусулманських країн: Ірану, Єгипту й Пакістану, які пішли на пертрактації з Хаалісом; їхня тригодинна розмова — це була приязна гутірка визнавців одного бога і знавців його законів. Цитували Коран, рецитували поезії, навіть жартували. І так, у висліді, в годині 2-ій і 17 хвилин по полудні 11-го березня залзвонили дзвони по дзвінцях вашінґтонських церков: почали виходити звільнені закладники, а за ними з вгору підіймленими руками — 12 Ганафі. Їх закули і відвезли в тюрму. Столиця ,,формально'' відідхнула. Але не зовсім: жидівське насе-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Меч Арея або Казання про князя Богдана Гатила званого Аттілою. Роман, написаний у Києві Іваном Біликом літа 1970, надрукований в Києві 1972 року, передрукований в Саскатуні, Саск., в Канаді 1976 року, ст. XIII—437.

Сам роман надрукований на сторінках від 7-ої до 402-ої, ,,Передмова'' Юрка Фотія від І-ої до XIII-ої, а ,,Аксіоми недоведених традицій'' автора від 403-ої до 437. Треба подати і повніший заголовок цього єдиного в нашій літературі твору, бо він подасть коротко і зміст роману:

,,Меч Арея, або Казання про Великого Князя Богдана, званого Аттілою, про незрівняну красуню Грimільду, про підсупного євнуха Хрисафія та вірного воя Годечана, який порятував свого князя від наглої смерти, про імператорів Тeодосія й Маркіяна, про нерозважливого короля Бургундського, про коваля Людотту і зачарований скарб Нібелюнгів''.

Як читач бачить, то автор виводить відомого ,,бича Божко'' гунського короля Аттілу як Великого київського князя Богдана Гатилу, а гуни мали б бути предками українців. Сам автор знає, що не ленко прийме читач його твердження, тому у довшій розвідці (на 35 сторінках) обороняє гунів, що вони ,,споконвіку народ европейський'', і що їхня країна ,,суто слов'янська'' з Києвом як столицею.

Не можемо довше про це писати, бо наша ціль сам роман про Аттілу, якого автор вихваляє в цій статті і змальовує як лицаря в своєму творі.

Юрко Фотій з Саскачеванського університету в ,,Передмові'' твердить, що ,,на підставі найновіших археологічних інформацій гіпотеза Білика про проісторичне минуле українського народу не є аж такою дивною і неймовірною, як вона на перший погляд здається''. Фотій користується найновішою археологічною літературою в англійській мові. Він кінчає такими словами:

,,Чи не прийшла пора застановитися нам над мунулим українського народу і запитати себе: ,,Хто ми, і чиї ми діти?''

Починається роман 376 роком, коли ,,Великий князь київський Велімир повстав усією Руссю, й скинув іго конунга Германаріха Готського, й помстився Германаріхові за смерть князя Божка волинського та його синів, що були розіпнуті на хрестах, і була січа веля''.

Кінчається твір 454 роком. Автор виповнив твір цікавою фабулою, яка відбувається майже в цілій Европі — Німеччина, Франція й Італія тепер на цій території та ще й Східньо-Римська держава. Гатило чи Аттіла здобуває славу, його бояться всі тодішні голови держав, його просить Папа, щоб не нищив Риму.

Ось опис одного бою:

,,Тоді повітря здригнулося від могутнього зову ,,Сла—а—а—ва—а!'', й русичі суцільною лавою посунули вперед, ворог не витримав остаточного натиску й повернув усп'ять, а кияни, й білгородці, й іскоростичі, й переяславці гналися й гналися за втікачами, й сікли голови в шоломах з відвалом і без одвалу, й кидали зашморги на шиї зайдам, і була січа, жахна.'' Хто був ворогом Київського князя?

Були це князі чудські, й сумські, й муромські, й ємські, які воювали проти Аттіли, бувши в союзі з фрягами готами.

###
#

Білик докладно вивчив життя давніх українців, він цікаво описує весілля й похорони наших поганських предків та їхнє вірування з різними забобонами, використовуючи їх в розвитку романової фабули.

Бабця ,,відьма вроча'', відьмувала Гатилові, як був ще хлопцем, щоб ,,боявся жони й лука''. Князь Гатило послухав її, й лука відтоді не носив, а щастя врятувало було його від однієї жони, що вбити хотіла його. Та при кінці весільних обрядів, коли в спальні княжій залишилися князь Гатило і його молода дружина княжна Ільдіка, лопнула тятива на золоченому перському луці, якого давно-давно відложив був князь Гатило внаслідок пересторогі ,,відьми-врочої''. І так згинув Богдан Гатило ,,великий володар, найвеличніший з-поміж усіх володарів, яких тільки знав світ і в теперішні й у давні, й у праминулі часи. Й ніхто не знав, що ненаситні до влади, але нездарні сатрапи часів прийдешніх у забобонній зненависті до сього улюбленця богів і людей самі варвари прозиватимуть його варварином і диким азійцем''.

Читач може вірити авторові роману ,,Меч Арея'' в те, що він пише про Аттілу в самому романі, і що він підтримує в своїй розвідці наприкінці свого твору, яку він закінчує так:

,,І наш святий першообов'язок вишукувати в полові нещирости й тенденційних перекручувань зерна правди — як би це не важко і на перший погляд безнадійно не здавалось.''

Читач з цікавістю читатиме цей роман про нашу давнину і думатиме про те, коли в дійсності зачинається наша історія, бо Іван Білик посунув її кілька сот років в давнину.

Степан Куропась

ПРО ДВІ СПРАВИ

II

о. д-р Володимир Ґавліч

Українцем Року признано в Чікаґо о. д-ра В. Ґавліча, пароха св. Юра в Ню Йорку. На імпрезі в ,,Аква-Бела'', з відповідною програмою, про яку подбав спеціяльний Комітет парохії св. Йосифа, вручено о. Ґавлічові нагороду і портрет, що його намалював невідомий автор.

На імпрезі були: о. митрат Бутринський — парох нового собору свв. Володимира і Ольги, о. шамбелян Леськів — парох катедрального храму св. Миколая, о. Шарий — парох св. Йосифа, о. Корчинський — кол. парох у Сейнт-Луісі, Міссурі, тепер сотрудник парохії св. Йосифа. З Детройту приїхав о. ігумен Інокентій Лотоцький, який промовляв до 700-членної бенкетової публіки, переплітаючи веселими зворотами в минуле.

Омелян Плешкевич, кол. Українець Року, мав головну промову, пристосовану до програми імпрези. Промовляв теж довше о. д-р Ґавліч і в своїй промові торкнувся відносин в Українській Церкві і невідрадних обставин із-за браку священиків.

За які заслуги Чікаґо проголосило о. Ґавліча Українцем Року? Прийшов він до Чікаґо вже по війні та став парохом церкви св. Николая. Прийшов тоді, як оо. Василіяни такі, як: о. Теодорович, о. Сенишин, о. Журавецький, о. Андрейчук сплатили морґедж на церкві, що тяжів на ній 40 років. Різні були причини такого стану, фактом є що треба було аж о.о. Василіян, щоби вони сплатили борги. Вони ж бо добрі господарі, вміють цент до цента складати. От, о. Шарий з нічого побудував стару, а тепер нову 1 1/2-мільйонову церкву. Він твердить, що йому допомагає в тому ділі св. Йосиф. Знаємо, що і о. митрат Бутринський є добрий ,,колектор'' і йому допомагає не лише св. Володимир, але і св. Ольга. Парох катедри о. Леськів має за собою чудотворця Николая. Нові парохіяльні будинки, відновлення катедри зізовні і відмалювання внутрі — це сума 2-ох мільйонів.

А о. д-р Ґавліч за час свого перебування в Чікаґо збудував нову цілоденну школу, скінчив з боргами, закупив землю в передмісті, залишаючи ще й готівку. Як його вітали з приходом, так і прощали з відходом у церкві св. Варвари у Відні. А чікаґські парохіяни вносили просьбу до церковних властей, щоб вони їм повернули о. Ґавліча.

Тепер св. Юрій — бойовий український святий, допомагає йому будувати нову церкву в нюйоркській метрополії. Церква швидко буде готова, і морґедж перед часом буде сплачении. у цьому великі заслуги о. д-ра Володимира Ґавліча — Українця Року.

Олександер Луцький

25 РОКІВ НА СЛУЖБІ ГРОМАДИ

(Срібний ювілей Станиці Б-ва 1 УД УНА в Детройті)

(2)

А найкращим доказом цього — це переконлива мова бодай декількох фактів і цифер. За 25 років детройтська Станиця Дивізійників зібрала на школи українознавства коло дев'ять тисяч долярів, на Українську Катедру при Гарвардському Університеті коло дванадцять тисяч долярів, на Українську Енциклопедію, Собор св. Софії і Патріярший Фонд, на українських воєнних інвалідів та охорону воєнних могил, на Український Вільний Університет, молодечі організації Пласту й СУМА теж дуже поважні суми, а також створила дивізійно-комбатантську корпорацію на дуже солідній базі із капіталом понад один мільйон долярів. Станиця гармонійно співпрацює з усіми українськими Церквами у Детройті та повністю підтримує Патріярший Рух, а двох членів Станиці д-р Володимир Прокопович та Ярослав Кривий — очолювали на протязі довгих років детройтський Відділ Товариств за Патріярхат і т. д., і т. д.

По лінії комбатантської праці в системі Братства кол. вояків 1-ої УД УНА детройтська Станиця є однією з найбільш активних станиць. У Детройті виконано затверджений Крайовою Управою Братства одностайний прапор Братства для майже усіх станиць у ЗСА. У Детройті відбувалися Делеґатські З'їзди Головної Управи Братства та Крайової Управи в ЗСА, а в останніх чотирьох роках від 1973 до 1977 р. Детройт був осідком Президії Крайової Управи Братства у ЗСА, що складалася [illegible] членів детройтської Станиці, а очолював її, як голова, відомий письменник інж. Юрій Тис-Крохмалюк, (він же також [illegible] автор гумористичних дивізійних спогадів п. н. ,,Селепко Лавочка''). І ця Крайова Управа з осідком у Детройті зуміла перевести виграшу образів, що їх 15 українських мистців подарувало на здобуття фондів на видачу історії Української Дивізії, основаної на доступних тепер джерельних матеріялах у різних мовах, у військових державних архівах, і вона зуміла зібрати дорогою цієї виграші образів на цю ціль поважну суму — понад дев'ять тисяч долярів.

Дуже влучно характеризують діяльність детройтської Станиці Дивізійників слова привіту з нагоди Ювілею генерала Михайла Крата, який написав: ,,Приємно було завжди бачити Вашу дружбу, енергію, згоду скрізь у кожній ділянці життя нашої громади, яка завжди рахувалася з голосом Дивізійників''.

А слова Архиєрейського Благословення Голови Помісної Української Католицької Церкви Патріярха й Кардинала Блаженнішого Отця Йосифа для детройтської Станиці з нагоди її Срібного Ювілею говорять самі за себе: ,,Приємно ствердити, що наші колишні вояки всюди проявляли весь час зараз по війні свою велику і зорганізовану діяльність на всіх відтинках нашого життя, і це явище є замітне на всіх сторінках нашої історії. По різних історичних наших поразках, ті, що брали участь у боротьбі за свободу, завжди продовжували свою працю в інших формах для добра своєї Церкви і свого народу. До них належите і Ви у Вашій Станиці на американській землі в Детройті. Дбайте постійно про добре ім'я українця, про велике ім'я нашої Батьківщини та піддержуйте Товариство за патріярхат. Благословення Господнє на Вас! — Йосиф, Патріярх і Кардинал''.

Ювілейний Бенкет

Ювілейний Бенкет для відзначення 25-річчя діяльности Станиці Дивізійників у Детройті, що відбувся у прибраній дивізійними емблемами (роботи Володимира Дигдало) залі української православної катедри св. Покрови 7-го травня 1977 р., відкрив словом голова Станиці Любомир Татух, вітаючи всіх присутніх та складаючи сердечну вояцьку подяку громадянству за зрозуміння й підтримку праці, а зокрема висказав щире спасибі дружинам дивізійників, які своїм вирозумінням та активною співпрацею у великій мірі уможливили успішну працю Станиці. Дальше вміло і дотепно проводив бенкетом в ролі господаря бенкету попередній довголітній, на протязі 7 років, голова Станиці Мирослав Трешневський. Початкову молитву провів військовий капелян американської армії, летунства і морської піхоти та рівночасно й капелян Станиці Братства Дивізійників у Детройті о. майор Бернард Панчук, ЧСВВ, який прибув на дивізійний бенкет у військовій уніформі майора морської піхоти, і він як уродженець Америки, молода людина високої релігійної та всезагальної культури, і як український священик — Василіянин здобув собі повну симпатію, пошану й любов детройтської громади, а зокрема серед нашої молоді.

Після вшанування хвилиною мовчанки пам'яті дивізійників, що полягли у боях або відійшли у вічність, голова Крайової Управи Братства в ЗСА інж. Юрій Тис-Крохмалюк відчитав святкове слово пера д-ра Володимира Прокоповича, який не міг прибути на бенкет.

Організатори бенкету вшанували визначних і почесних гостей за головним столом (хоча за браком місця не всі там могли зміститися). За головним столом були: генерал М. Крат, капелян о. майор Б. Панчук, ЧСВВ, о. протоієрей Н. Столярчук, о. митрофорний протоієрей Н. Биковець, голова Крайової Управи Братства інж. Ю. Тис-Крохмалюк, голова УРСоюзу І. Олексин, також дивізійник, колишній член Військової Управи інж. Роман Крохмалюк, голова Метрополітального Відділу УККА інж. Я. Петріна, голова Відділу УККА на Схід та на Південний Схід Мічіґену ред. Петро Рогатичнський, гості -представники Станиці в Торонті, Канада: Богдан Бігус голова Станиці у Клівленді Лев Кусяка. Зокрема організатори бенкету промовисто вшанували працю попередніх голів Станиці із їхніми дружинами. Вони - це: Іван Ляш, Іван Лотоцький, Богдан Середнюк, Осип Ворик, Мирослав Трешневський, Любомир Татух та мгр Олександер Луцький, який, прибувши спеціяльно на цю ювілейну імпрезу з Філядельфії, закінчив свої слова привіту піднесенням тосту ,,Многих Літ'' господарям, що вся публіка спонтанно й підхопила. Із поза місцевих гостей були також представник Станиці Дивізійників у Філядельфії Ярослав Полатайко, який виголосив офіційний привіт, дивізійники із Чікаґо Л. Кузик та І. Ільницький, як теж у значному числі дивізійники із поблизької Станиці у Клівленді.

З нагоди Ювілею Станиці дуже сердечний привіт та Архиєрейське Благословення надіслав Блаженніший Патріярх Отець Йосиф; наспіли привіти від Головної та Крайової Управ Братства, численних Станиць Дивізійників з інших місцевостей (Ню Йорк, Нюарк, Гартфорду та Гемілтону), Братства УСС-ів, віцепрезидента УНР проф. М. Степаненка, обидвох Відділів УККА, Окружної Управи ОДВУ, Катедри Українознавства, Пласту, СУМА, Українсько-Американської Республіканської Партії та інших. Усні привіти виголосили голова Метрополітального Відділу УККА інж. Петріна та голова Відділу УККА на Схід і Південний Схід Мічіґену ред. Петро Рогатинський, якого теплий та повний признання для Української Дивізії привіт заслугову[illegible] окреме вирізнення.

У мистецькій програмі М. Ніньовський передав гумореску Едварда Козака — Гриця Зозулі п. н. ,,Чесні камрати та гойні'', що її ЕКО спеціяльно написав на цю імпрезу. Молода талановита танцюристка Мотря Макар-Федірко захопила присутніх своїми трьома, по-мистецьки виконаними танками-композиціями, а бурю оплесків здобув чоловічий хор Дивізійників під диригентурою проф. Кирила Цепенди при фортепіяновому супроводі Ані Никифоряк, доні дивізійника.

Відспівавши, з уваги на надходяче ,,Свято Матері'', грімке ,,Многая Літа'' всім матерям дивізійників та всім іншим матерям, офіційна частина Ювілейного Бенкету закінчилася молитвою, що її провів парох катедри св. Покрови о. протоієрей Нестор Столярчук. Відтак відбулася дивізійна забава, яка в товариській атмосфері протягнулася до пізньої ночі.

Ювілейний Бенкет детройтської Станиці Дивізійників при дуже численній участі громадянства був наявним виявом вшанування її праці на протязі 25-ти років.

КІНЕЦЬ

ТЕРОР ІЗ НАКАЗУ АЛЛАХА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лення не позбулося страху і боязни що може статися в майбутньому. Звільнені жидівські закладники вагалися подавати свої прізвища, відкривати обличчя до фотографій; деякі напевно не були щасливі, що завдячували волю, а може й життя арабським амбасадорам. Але офіційно всі подивляли їхню добру волю і дипломатичну зручність.

Потім був суд. Тривав майже дев'ять тижнів у Вищому Суді Дистрикту Колюмбія. Вашінґтон не бачив ще таких заходів безпеки: такої поліційної ескорти панцерного авта, що возило підсудних з тюрми в підземелля судового будинку, зі сиренами, часом з гелікоптером угорі, такої перевірки учасників і видців і навіть групи жінок підсудних, що кожного ранку з'являлися в суді, всі в довгих чорних одягах, з густими заслонами на обличчях. Наприкінці липня прийшов вирок присяжних — усі дванадцять Ганафі визнані винними в схопленні, а трьох теж за злочин вбивства. Суддя визначив час з початку вересня на проголошення кар. А напередодні цього Департамент Справедливости передав Судові заяву: просить засудити Хааліса на 120 років тюремного ув'язнення, а інших від 45 до 95 років, щоб не могли вже вийти на волю і бути знову загрозою. Але, здається, не в кількості років тюрми для засуджених проблема. Вони особисто не будуть небезпекою. Але вони члени великої громади релігійних фанатиків зі своїми законами, зі своєю інтерпретацією Корану і Аллахової волі. І тут може бути небезпека.

юст

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Розмах громадського життя українців у ЗСА захоплює кожного

Пані Лідія Тауридзька (зліва) у розмові з ред. В. Левенцем.

Джерзі Сиці, Н. Дж. — Напередодні від'їзду до Буенос Айресу, Арґентина, приміщення Головної Канцелярії УНСоюзу і видавництва „Свободи" відвідала в середу, 7-го вересня ц. р. пані Лідія Тауридзька, містоголова СФУЖО на Південну Америку, обрана на це становище на недавньому 3-му Конґресі СФУЖО в Торонті, викладач української літератури і культури у Філії католицького університету ім. Папи Климента, журналістка і письменниця по фаху та довголітня редакторка жіночої сторінки при тижневику „Українське Слово" в Буенос Айресі. Розмовляючи з редакторами, пані Тауридзька позитивно висловилася про розмах суспільно-громадського життя українців у З'єдинених Стейтах Америки, бо, за її словами, воно захоплює кожного, про добре зорганізовані парафії Українських Церков, доми різних організацій, зокрема у великих скупченнях українців, позаміcтові оселі молодечих організацій, стилеві церкви тощо.

Перебуваючи в ЗСА на коротких відвідинах, гостя мала змогу побувати в багатьох місцевостях і оглянути вакаційні оселі: Союзівку, оселю СУМА в Елленвіллі, Барабу у Вісконсині, церковцю св. Івана Христителя в Гантері, оселю УРС „Верховина", український цвинтар у Бавнд Бруку та стрінутись із багатьма особами з українського організованого світу та мистцями. Під час короткого побуту в редакції пані Тауридзька розповіла також про життя українців у Південній Америці.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 28-го серпня 1977 року, відійшов у Вічність на 78-му році життя, наш Дорогий ЧОЛОВІК, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п.

ПЕТРО ГРИГОРОВИЧ ШУЛЕЖКО

народжений 24-го серпня 1899 р. в Полтаві.

ПОХОРОН відбувся дня 31-го серпня 1977 року з церкви св. Михаїла в Сан Франсіско, Кал. на Сербському цвинтарі в Колмі, Кал.

В глибокому смутку:

ЗІНІЙДА — дружина
ОЛЯ ВЕРМОНТ — дочка з чоловіком ЮРКОМ
ВІРА — дочка
ЛІЛЯ і ЛЯЛЯ — внучки
і Рідні в Україні

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

В пам'ять дуже Дорогої і Невіджалуваної

бл. п. Галі Вонторської

на цілі НТШ в Сарсель, Франція суму 100.00 дол. складають

Ярослава і Мирослав ЗУБАЛІ

Відійшла у вічність сл. п. Ярослава з Опарівських Бандера

Провід Організації Українських Націоналістів ділиться сумною вісткою з націоналістичним активом й усією українською громадою, що 17-го серпня 1977 р. в Торонті, Канада, відійшла від нас назавжди після важкої недуги дружина сл.п. Провідника ОУН, довголітній член ОУН сл.п. ЯРОСЛАВА з ОПАРІВСЬКИХ БАНДЕРА.

Покійна народилася 14-го вересня 1917 р. у Сяноці в священичій родині. Батько її о. Василь був польовим священиком Української Армії під час Першої світової війни й загинув у бою проти поляків. Мати Покійної з двома маленькими дітьми — Ярославою й Левом, як учителька, мусіла пробиватися крізь життя, одночасно працюючи над національним усвідомленням українського селянства. Мати Покійної й брат Лев загинули під час Другої світової війни. Брата Лева — члена ОУН — розстріляли німецькі окупанти України. А матір замордовано серед досі невідомих обставин, коли повернулася з Польщі до свого рідного села.

Сл.п. Ярослава Бандера студіювала в університеті у Львові. Членом ОУН стала ще за своїх студентських часів. Була арештована під час польської окупації ЗУЗ.

Під час кількарічного ув'язнення сл.п. Провідника нацистською Німеччиною 1941 р. у поліційній тюрмі в Берліні і в концтаборі Саксенгавзені, коли Провідник стояв перед постійною загрозою смерти з рук ґестапо, сл.п. Покійна мужньо з маленькою дочкою несла свій хрест. У часі дуже рідкісних відвідин у тюрмі, не зважаючи на нагляд ґестапа, їй вдавалося, з риском для себе, перебирати від сл.п. Провідника вказівки для Організації, яка діяла в підпіллі на протинімецькому й протиросійському фронтах.

Після розгрому Німеччини, живучи у постійній погоні НКВД-КГБ за Провідником, а в перших часах після закінчення війни і з допомогою деяких західніх інфільтрованих поліційних чинників, переносила мужньо з малими дітьми небезпечне життя скитання з місця на місце, доки 1959 р. московський окупант не досягнув своєї нікчемної мети — замордування Провідника. Цей найбільший удар сл.п. Ярослава Бандера сприйняла знову дуже хоробро й гідно, свідома своєї великої жертви, яку склала вся її родина для визволення України.

Уся її життєва дорога була встелена тернями і терпінням, але глибока віра в Бога й Україну тримала її при житті. Вона символізує жінку страдницю України, що її уярмлює безбожницький російський окупант, жінку-страдницю, яка жертвує все найдорожче на шляху боротьби українського народу за його волю й державну незалежність. За Україну загинули її батько, мати, брат і товариш життя, що став символом непереможности й героїзму нації. Парафразуючи слова В. Стефаника, можна про неї сказати: „Ти дала одного, а я чотирьох".

Покійна залишила в горі дочку Наталю з чоловіком Андрієм і дітьми, дочку Лесю й сина Андрія з дружиною Марусею й дітьми.

Провід ОУН складає дітям, внукам й усій Рідні, — ближчій і дальшій в Україні й на чужині, вислови найглибшого співчуття.

Похорон Покійної відбувся у Торонті 22-го серпня 1977 року. Нехай чужа земля буде їй легкою!

Провід Організації Українських Націоналістів

Пластова Станиця в Нюарку, Н. Дж., Управи Пластприяту та Пластової Фундації

з жалем повідомляють, що 5-го вересня 1977 р., ненадійно відійшов у Вічність

бл. п.

Мгр ЯРОСЛАВ ЯВОРСЬКИЙ

голова Пластової Фундації, довголітній член Управи Пластприяту та відданий працівник до останньої хвилини свого життя на відтинку виховання Пластової молоді.

Опечаленій Родині Покійного, висловлюємо глибоке співчуття.

СТАНИЧНА СТАРШИНА в НЮАРКУ,
УПРАВА ПЛАСТПРИЯТУ та
УПРАВА ПЛАСТОВОЇ ФУНДАЦІЇ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 10-го ВЕРЕСНЯ 1977 р.

НЮАРК-ІРВІНГТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ 371 Відд., о год. 7 веч., в залі УНДому в Ірвінгтоні. Проситься чл. вирівняти залеглі вкладки. — Стефанія Стеців, гол., В. Шпирка, заст. гол., Леся Назарук, касир, Ю. Баранюк, фін. секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ВЕРЕСНЯ 1977 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Івана Хрестителя 76-ий Відд., о год. 1-ій по пол. в Укр. Кат. Школі при Санфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Боярський, предс., Т. Клебан, касир, Ю. Демчук, фін. секр.

ПРОФ. Я. СЛАВУТИЧ...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

ки, але це не відповідає дійсності в національних республіках Совєтського Союзу, зокрема в Україні та Білорусії, що є членами Об'єднаних Націй. Наприклад, у всіх виданнях російською мовою, у двомовних словниках географічних назов Української РСР чи будь-яких інших публікаціях усі українські назви зросійщено (Russianized). Так, замість правильного українського написання (й вимови!) Харків, Львів, Рівне й т. п. там подано Харьков, Львов, Ровно й т. подібне. Це на практиці суперечить тому, що багато разів слушно наголошував голова делегації Совєтського Союзу і що мало б увійти у практику".

Тільки-но було скінчене це пояснення, до речі, одночасно перекладене на п'ять інших мов — французьку, еспанську, китайську, грецьку й російську, як негайно на д-ра Яра Славутича напав офіційний представник Української РСР, п. Віктор Юрковський, який нетактовно заявив, що, мовляв, попередній промовець некомпетентний у мовних справах Радянської України. Це викликало посмішку в багатьох делегатів: недипломатична мова представника Української РСР була очевидна й багатозначна, здавалася на шантаж. Віктор Юрковський далі, між іншим, сказав таке (цитуємо в оригіналі): „Проблемы украинского и русского языков решаются внутри Украины. Мы против вмешательства посторонних лиц".

Усвідомлюючи недипломатичну, нетактовну мову свого „українського" колеги, втрутився голова делегації Совєтського Союзу і заявив, що він не сумнівається в компетентності щодо мовного знання д-ра Яра Славутича. А Харьков, Львов, Ровно й т. п. — це, мовляв, екзоніми, або паралельні написання, що їх вживається. Він підкреслив, що вже засвідчене на мапах Тбилиси (українське Тбілісі) замість екзоніма Тифлис (до речі, саме цей приклад уживав д-р Славутич у розмові з головою делегації Совєтського Союзу на перерві, висловлюючи побажання, щоб у російській мові з'явилися Харків, Львів, Рівнэ й т. п., оскільки російська абетка не має і (з крапкою). Д-р Славутич додав, що, може, це й було б застосуванням „ленінської національної політики" (саме цей вислів ужив голова делегації Совєтського Союзу на пленарній сесії). І було б „дело в шляпе"!

Порушувані українські проблеми в Об'єднаних Націях — нелегка справа: пороблено вже багато заторгод, поставлено багато перепон. Майже немає змоги висувати їх на обговорення. Лише при нагоді пояснення („кларіфікейшн оф де метер оф фектс") делегати ОН мають обмежену змогу довідатися про дійсний стан у поневоленій Україні, про жорстоке російщення української мови. Усе ж таки близько 150 делегатів (із 60 країн) довідалися про політику Совєтського Союзу. Багато з них обступали українця з Канади на перерві, ставлячи питання та отримуючи відповіді, а двоє осіб з Европи, чиї країни тепер також загрожені російщенням, міцно й мовчазно потиснули руку промовця на знак згоди.

Д-р Славутич уже не вперше виступає на міжнародному форумі у справі злочинного, мововбивчого російщення української мови, що його проводить Москва за допомогою колаборантів типу п. Юрковського, який до речі, показав свою „компетентність у мовних справах України" тим, що у своїх виступах послідовно вживав неправильного наголосу для країни, яку він репрезентує, а саме казав „УкрАинская..." (з наголосом на А), а не УкраИнская, що є тепер нормою в російській мові і подане в усіх російських словниках. Виходить, що делегат Української РСР не знає достатньо російської мови, орудуючи термінами дореволюційного царського ладу, хоч він народився уже за совєтського ладу. Щодо української, то говорить він нею задовільно, але іноді користується російськими словами, називаючи це „природнім розвитком", а мову української еміграції — „архаїчною, відсталою, бідною", бо цурається вона росіянізмів, які, мовляв, „збагачують" мову українського народу.

Д-р Славутич надрукував уже кілька англомовних статтей про російщення українських у наукових виданнях назвознавчих конгресів 1966 і 1969 рр.

ПОНАД 300...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

більш помітних симптомів (шизофренії)?

Снежневський: Ці хвороби не є тяглі, бувають послаблення даного стану, але безперечно хвороба повертається знову.

Питання: Чому тоді, їх не посадили до Західних психіятричних заведень? Вони поводяться цілком нормально в нових обставинах, на новій праці — наприклад Єсенін Волпін чи Плющ?

Снежневський: Деякі були посаджені у Франції.

Питання: Хто?

Снежневський: Я не можу вам сказати, запитайтесь французьких психіятрів.

Питання: Без знання прізвищ це важко перевірити.

Снежневський: Французи дадуть вам прізвища.

Питання: Чому Інститут ім. Сербського є кращий для виявлення шизофренії, як будь-який інший?

Снежневський: У нас про це є такий анекдот: один чоловік нарікав своєму приятелеві, що його син є шизофренік. Приятель відповів: „Пішли його до Сербського, там вони напевно знайдуть, що він не є шизофренік". На мою думку Сербський є дуже точний методом своїх тестів у викритті шизофренії..."

Картки для українських політв'язнів

З ініціятиви учасників Світового Конгресу Психіятрів, біля сто психіятрів різної національности вислали картки з гавайськими краєвидами українським політв'язням, які перебувають в совєтських психіятричних тюрмах. Такі картки-привітання вислано д-рові М. Плахотнюкові, д-рові С. Глузманові, В. Рубанові, Й. Терелі, З. Красівському і А. Лупиносові.

Д-р В. Гаміляид писав В. Рубанові: „Ми сильно співчуваємо у Вашому змаганні і болях". Д-р Марина Войханська до М. Плахотнюка: „Миколо, рідний! Здрастуй! Прости, що пишу по російськи — я не знаю українського. Ми всі пам'ятаємо про тебе. Я думаю, що тепер можливо багато зміниться для всіх нас". Д-р Гарольд Мерскей до М. Плахотнюка: „Тисячі психіятрів висловили своє глибоке затурбовання Вами і всіми такими, як Ви". Д-р М. Нельсон до д-ра С. Глузмана: „Дорогий д-ре Глузман, Ваша праця довела до голосування на СПА проти надужить психіятрії в СССР і решті світу. Конгратуляції". Д-р Барі Енкін до З. Красівського: „Нехай Бог благословить Тебе у Твоїм відважнім змагу". Д-р С. Сеймен до Й. Терелі: „Держись — Ти не сам — цілий світ слідкує за тим, коли Тебе звільнять".

На французькій і совєтській пресконференціях

В середу перед полуднем, 31 серпня, відбулася пресова конференція, яку спонзорували французькі психіятри, а пополудні відбулася пресова конференція совєтської делегації. В обидвох конференціях брали активну участь українські учасники психіятричного Конгресу.

Французькою конференцією керував швайцарець д-р Дюронт, а на ній виступали д-р Жан Ейм, президент синдикату психіятрів у Франції, д-р Жерард Блес, ген. секретар Юнії Психіятрів на приватній практиці, д-р М. Нелсон (ЗСА), д-р Вайнберг, представник німецької Групи проти надужить психіятрії. Всі вони висловлювалися за засудженням Совєтського Союзу за його надуживання психіятрії для політичних цілей. В часі конференції д-р Д. Клярк, член англійської Ініціятивної Групи проти запроторення дисидентів у психіятричні шпиталі, відчитав текст звернення А. Сахарова і 33-ох громадян СССР до Світового Конгресу Психіятрів.

Найбільш змістовним на цій конференції був виступ Леоніда Плюща. Він розповів про своє переслідування і пояснив значення і важливість сильної резолюції, яка засуджувала б СССР, для дальших переговорів в Белграді. Він говорив, що уживання психіятрії проти політичних в'язнів поширюється не лише в комуністичних, але і у фашистських країнах. Він звернув увагу на нове применення психофармацевтики в шпиталях і таборах СССР, про що щойно тоді наспіла вістка з України: в таборі ч. 19 в Мордовії, де перебуває В. Мороз й інші українці, до їди додають хемічні речовини, які викликають в ув'язнених нераціональну і агресивну поведінку.

Плющ рівнож повідомив присутніх, що в Англії зібрано дві тисячі підписів під петицією в обороні М. Плахотнюка, С. Глузмана і М. Ковтуненка.

Після Л. Плюща виступали різні психіятри, які підтримували англійську резолюцію, яка засуджувала совєтські психіятричні надужиття.

Совєтською пресконференцією кермував д-р Д. Венедіктов, заступник міністра здоров'я СССР. На ній виступали відомі совєтські психіятри, відповідальні за запроторення здорових людей у психіятричні тюрми — д-р Г. Морозов, д-р Р. Наджаров і д-р А. Снежневський та д-р Бабаян. Серед всіх виступаючих найбільше А. Снежневський втратив цілковито рівновагу і кричав, що якісь організації фінансують кампанію проти совєтських психіятрів і хочуть розбити Совєтську Психіятричну Асоціяцію.

На запит про Л. Плюща, Бабаян і Г. Морозов твердили, що він є психічно хворий і що його дуже ретельно перевіряли аж дві експертизи.

На цій конференції такі українці ставили питання:

П. Фединський — чому суд над Плющем був закритий, що є проти Кримінального Кодексу України. Відповідав знавець совєтського права, який удавав, що не зрозумів питання.

Р. Купчинський ставив запит в справі листа А. Сахарова і 33-ох громадян СССР. Д. Венедіктов і Г. Морозов відповідали, що Сахаров не є психіятром і його погляди про те, хто є здоровий необгрунтовані.

Т. Закидальський питав, за які кримінальні вчинки саджають дисидентів до психіятричних заведень, чому ген. П. Григоренкові відібрали пенсію, якщо він дійсно психічно хворий і чи СССР прийме міжнародну Комісію, яку пропонує створити Американська Психіятрична Асоціяція?

На ці питання відмовився відповідати А. Снежневський, а за нього відповідав Г. Морозов. Він говорив, що Буковського посадили за те, що він крав зброю і готував терористичні акції. Відносно Плюща, він признав, що його посадили за ширення наклепів на Совєтську владу. Відносно ген. Григоренка він твердив, що він таки психічно хворий, а що пенсію дальше одержує. Щодо Міжнародної Комісії — СССР її не прийме, бо це було б втручанням у внутрішні совєтські справи, зате совєтська влада готова відкрити шпиталі і архіви для компетентних лікарів, а совєтські психіятри дадуть своїм західним колегам документи про хворих, якщо вони будуть додержуватись професійної тайни.

Закінчення VI-го Конгресу Психіятрів Світу

Перед закінченням Світового Конгресу Психіятрів українська делегація поставила біля готелю, де відбувались пленарні сесії, станок з українськими матеріялами, які роздавано прохожим. Тільки на два видання — розповідь Й. Терелі „Записки з божевільні" і „Жертви совєтської психіятрії" одержано офіційний дозвіл і ці видання постійно були на столиках у реєстраційній залі. Протягом цілого Конгресу роздано понад три тисячі цих брошур, крім того тисячу відбиток статті Дж. Андерсона про Й. Терелю, п'ять тисяч летючок в справі оборони українців у совєтських психіятричних заведеннях і кілька сот листівок з інформаціями про д-ра М. Плахотнюка. На Конгрес вислала лист Українська Медична Асоціяція Північної Америки, а СКВУ прислав відповідну телеграму. Надзвичайно допоміжним у праці української Групи був д-р Р. Припхан з Венесуелі.

Важливість VI-го Конгресу Психіятрів Світу в тому, що на ньому вперше прийнято Декларацію Гаваїв, в якій говориться про етичні обов'язки психіятрів світу, резолюцію Американської Асоціяції Психіятрів про створення Міжнародної Комісії, яка розглядала б справу надужить психіятрії і використовування її для політичних цілей і зокрема резолюцію Англії, Австралії і Нової Зеляндії, яка засуджує СССР за надуживання психіятрії.

В часі дискусії над цими резолюціями головним опонентом був совєтський психіятр д-р Бабаян. Показуючи в часі дискусії на українські матеріяли, він вигукував, що це, мовляв, не є науковi докази, а антисовєтська пропаганда. Його підтримували делегати з Куби і Болгарії, а ген. секретар Світової Психіятричної Асоціяції д-р Д. Лі явно стоявив зі совєтами. Після голосування обурений Бабаян говорив кореспондентам, про „змову" між антикомуністичними групами, які перемінили наукову організацію у політичну зброю.

ТАРЗАН, Ч. 7816. Тарзан поспішає

Будь-яким іншим разом я „послужив би" тобі боротьбою... Але тепер таки мушу поспішати...

Поспішати, але куди?... Навіть не знаю за чим пошукую!